

Helyi pedagógiai program a

**Mozgóképkultúra és
Médiaismeret**

tantárgy oktatásához a

**Békéscsabai Evangélikus Általános
Iskola, Gimnázium, Művészeti
Szakközépiskola, Kollégium és
Alapfokú Művészoktatási
Intézményben**

gimnáziumi 11-12. osztályokban

2013.

Összeállította: Szegfű Katalin

A hatályos szabályozás szerint gimnáziumok 9. évfolyamán kötelezően választható tantárgy a mozgóképkultúra és médiaismeret, míg 11–12. évfolyamon a művészetek műveltségterület tantárgyai közül az iskola döntheti el, hogy az adott órakeretből mely tantárgyakat és milyen arányban fogja tanítani. Gimnáziumunkban a vezetés döntése értelmében a 11–12. évfolyamon a művészetek műveltségterület kötelező összes óraszámkerete heti 2 óra/évfolyamból heti 1 óra a mozgóképkultúra és médiaismereté.

A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy célrendszerében 11–12. osztályban is kiemelt helyet foglal el a kommunikációs készségek és a digitális kompetencia fejlesztése. Az anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció kulcskompetenciái ebben az életkorban már feltételezik a nyomtatott és elektronikus szövegek értelmezésének és értékelésének, valamint az információ megszerzésének és megfelelő szövegtípusokban való átadásának képességét. A tantárgy e kompetenciák fejlesztésén túl specifikus célként tekint a nem verbális információk adekvát verbális leírásának gyakoroltatására is. Az életkornak megfelelő kreatív feladatok során a tantárgy hozzásegíti a tanulót, hogy élni tudjon az elektronikus kommunikáció és az információ-megosztás nyújtotta lehetőségekkel, felismerje a benne rejlő esetleges veszélyeket, s elkerülhesse azokat.

A felnőttkor küszöbén különleges hangsúly esik az egyéni felelősségtudat elmélyítésére; a tantárgy fontos célja, hogy a tanuló a hálózati közösségek együttműködő, az etikai elveket ismerő és betartó tagjává válhasson. A *szociális és állampolgári kompetencia* fejlesztéséhez a tantárgy azáltal járul hozzá, hogy a változatos médiaszövegek, alkotói és befogadói nézőpontok azonosítása révén segíti a kulturális sokszínűség jelenségének megértését és elfogadását. *Az esztétikai tudatosság és kifejezőkészség* szintén a mozgóképkultúra és médiaismeret tárgy legfontosabb fejlesztési területei között van.

Az audiovizuális szövegek értelmezése, megfelelő kontextusba helyezése és végül adekvát megalkotása egyaránt kiemelt feladatként jelenik meg ezekben az években. A tanulók esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét fejleszti a kreatív verbális és mozgóképi szövegalkotási gyakorlatok sora. A tantárgy a művészetet befogadni képes és alapszinten audiovizuális eszközökkel kommunikálni tudó ifjú emberek képzését jelenti.

Kulcsjelentőségű a **médiatudatosság** növelése, de komplex eszközrendszerével hozzájárul a diákok tanulás-módszertani fejlesztéséhez, erkölcsi neveléséhez, valamint állampolgárságra, demokráciára és környezettudatosságra nevelésükhöz. A tantárgy tanításának célja az alapvető médiaműveltség megszerzése, a mozgóképi szövegértés fejlesztése, a média társadalmi szerepének és működés módjának megismertetése. Célja továbbá, hogy a tanulók magabiztosan tudjanak tájékozódni és választani a hagyományos és az új médiumok világában, hogy értő, kritikus, egyenrangú résztvevői lehessenek az új társadalmi színtereken zajló érintkezésnek. 11–12. évfolyamon ennek keretében a hangsúly a tudatos médiatartalom-választásra, azok adekvát használatára és a nem kívánatos tartalmak kritikus elutasítására esik. Ennek szolgálatában áll többek között a mozgóképi szövegek kifejezőeszközeinek pontosabb felismerése és árnyaltabb értelmezése is.

A szóbeli, írásbeli és képi kifejezés különböző formáinak gyakorlása mellett a tanuló ebben az életkorban egyre magasabb szinten válik képessé az információ feldolgozására és rendszerezésére is. A mozgóképkultúra és médiaismeret tárgy

elősegíti a tudásmegosztó és tudásépítő platformok használatát is. A tantárgy rendszeres véleményformálás gyakoroltatása révén önismeretre nevel, de hozzájárul a felelősségvállalás elmélyítéséhez is. A napi aktualitású médiaszövegek értelmezése során körvonalazódik a normák mibenléte, azok elfogadásának vagy elvetésének társadalmi kontextusa; a tanuló egyre inkább átlátja a normaszegések következményeit, képessé válik értékkonfliktusok felismerésére, és kezelésükben is némi gyakorlatot szerez. A társadalmi szerepek mibenlétének és médiareprezentációjának megértése hozzásegíti a diákot a sztereotípiák működésének pontosabb megértéséhez, az előítéletes magatartás felismeréséhez és átalakításához.

A tantárgy lényeges fejlesztési célja képessé tenni a tanulót a valódi és virtuális kapcsolatok természete közötti különbségtételre. A technológiai fejlődés társadalmi hatásainak pontosabb megértése révén, amely szintén fontos feladata a tárgynak, a fiatalok fokozatosan megértik majd a globális problémák és lokális cselekvések, sőt az egyéni életvitel közötti összefüggéseket.

Napjaink infokommunikációs kihívásai szükségessé teszik, hogy az iskola a médianyilvánosságra vonatkozó korszerű ismeretekkel lássa el tanulóit. E tantárgy két nagy tematikai egységet, s egyszersmind két fő fejlesztési területet ölel fel. Egyrészt előmozdítja a média kifejezőeszközeinek felismerését, értő befogadását és adekvát használatát, azaz fejleszti az audiovizuális szövegértést és szövegalkotást. Másrészt ismereteket közvetít a média társadalmi szerepével kapcsolatosan, ezáltal elősegítve a saját befogadói tapasztalatok megfelelő kulturális és elméleti kontextusban való helyes értelmezését, valamint a tudatos és szelektív médiahasználat képességének elmélyítését.

A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy sajátosan gyakorlati és életszerű megközelítéséből, valamint a kevés heti óraszámából adódóan a számonkérés legfőbb eleme a félévenkénti önálló projektmunka elkészítése. A diákokkal a tanév legelején ismertetett legalább négy választható feladat közül kettőt kell határidőre elkészíteni. A feladatok eltérő technikai háttérűek, hiszen gondot kell fordítani arra, hogy azok is meg tudják oldani, akik fényképezőgéppel vagy kamerával nem rendelkeznek, és nem áll módjukban beszerezni. Tapasztalat szerint egy-egy projektmunka önálló elkészítése igazi kihívás elé állítja a diákokat, elmélyíti az órán hallottakat, és gyakran nagy örömet jelent számukra a saját munka látványos, másoknak is megmutatható végeredménye.

További osztályzatokat a diákok az egyes témakörök tanulmányozásához a tanár által kidolgozott gyakorlati és szorgalmi feladatokkal, valamint órai előadásokra felkészüléssel szerezhetnek.

Időkeret: 36 óra/év (1 óra/hét)

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>A média kifejezőeszközei A figyelemirányítás, hangulatteremtés és értelmezés fő eszközei</p>	<p>Órakeret 3 óra</p>
---	--	----------------------------------

Előzetes tudás	Vizuális kultúra: képkivágás, gépállás, gépmozgás, beállítás, jelenet.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Sajátos mozgóképi szövegalkotó kódok felismerése és alkalmazása. Az intertextualitás jelenségének felismerése és értelmezése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A mozgóképi látványszervezés (pl. kompozíció, megvilágítás, kameramozgás, szemszög, színkezelés) megfigyelése változatos művek (pl. reklám, filmrészlet, televíziós műsor részlete) példáján.</p> <p>Az egyes mozgóképi szövegszervező eszközök (pl. fényviszonyok, képkivágás, kameraállás) megváltoztatása rövid és célirányos szövegalkotási gyakorlatok során. Az ily módon elért hatás (pl. a kép hangulatának vagy a látványhoz rendelt értelmező elemek megváltozása) tudatosítása elemző megállapítások révén.</p> <p>Mozgóképi idézet elemzése (pl. filmalkotás vagy -jelenet összevetése annak remake-jével), különös tekintettel a mozgóképi kifejezőeszközök eltérő alkalmazására, valamint e transzformáció jelentésalakító hatására.</p> <p>Rövid mozgóképi szöveg (pl. ismert reklám) újrafogalmazása megadott kritériumok (pl. parodisztikus hatás elérése) alapján; részletes munkaterv összeállítása, majd annak megvalósítása egyszerű eszközökkel (pl. mobiltelefon).</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> mozgóképi közlés, a mozgóképi nyelv alapjai.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Intertextualitás jelensége, utalás, vendégszöveg. Stílusimitáció, paródia, intertextualitás.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nézőpont, távolság, fényviszony, mozgás, mozgóképi idézet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A média kifejezőeszközei A mozgóképi elbeszélés	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Tér- és időszervezés, utalás, verbális tartalmak audiovizuális adaptációja.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A filmelbeszélés közrendszerének tudatosítása. Összetettebb (időben és térben elkülönülő) cselekmények megjelenítése, tagolása.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>A montázs idő- és téralakító hatásának, a kép és a hang montázsviszonyának, valamint az intellektuális montázs szerepének megfigyelése filmes példák (pl. szovjet avantgárd) alapján. Következtetések megfogalmazása szóban vagy írásban.</p> <p>Az irodalomból már ismert problémaközpontú szerkesztésmód (expozíció – bonyodalom – kibontakozás – tetőpont – megoldás) elemeinek felismerése egyszerűbb (pl. rövidfilm, reklám) és összetettebb (pl. játékfilm vagy filmsorozat) mozgóképi példák</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Verbális és nonverbális jelek a közlésfolyamatban. Cselekményes műnemekhez tartozó alkotások szerkezetének</p>	

<p>segítségével. Összetett cselekményű (több szálon futó, nem lineárisan előrehaladó időkezelésű, bonyolult térszerkezetű) szövegformák tagolása, értelmezése. Szövegelemzési gyakorlat: az elbeszélő mibenléte a mozgóképi szövegekben. A szerepjáték elemeinek (fotogenitás, a viselkedés jelrendszere) azonosítása játékfilmes példákon. A gesztusok és a mimika jellem- és hangulatábrázoló erejének sajátélményű kipróbálása rövid dramaturgikus szituációkban. A státuszviszonyok és azok módosulásának felismerése. valós vagy fiktív esemény mozgóképi (pl. kisfilm) szöveggel történő megjelenítésének megtervezése storyboard készítésével, majd kivitelezése egyszerű eszközökkel (pl. mobiltelefonnal).</p>	<p>problémaközpontú megközelítése; jellemrendszer, a jellemzés eszközei; adaptáció. <i>Dráma és tánc:</i> stílus, karakter, státusz metakommunikációs ábrázolása; érzelemkifejezés és jellemzés metakommunikációs eszközökkel; a dráma és a színház formanyelve. <i>Vizuális kultúra:</i> tér-idő kifejezése; látvány-hang-mozgás összekapcsolása</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Montázs, elbeszélő, szerepjáték, státusz.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>A média kifejezőeszközei Szerzői kultúra és tömegkultúra, mint eltérő beszédmódok</p>	<p>Órakeret 5 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Tömegkultúra, archetípusok (a mítoszokban és az irodalomban), a történetiség és műfajosság megközelítési módjai (az irodalomban).</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A szerzői nézőpont, a szemléleti és műfaji keretek felismerése, az ezeket szolgáló audiovizuális kifejezőeszközök azonosítása.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>A mozgóképi szövegek archetípusokon alapuló működésének megfigyelése. Egyes archetípusok (pl. „a szépség és a szörnyeteg” különböző előfordulásai) jelentésmezejének értelmezése klasszikus filmes példák alapján. A jelentéskör állandó és változó elemeinek meghatározása. Műfaji jegyek felismerése rövid filmrészletek alapján, néhány klasszikus filmműfaj (pl. western, melodráma, sci-fi) tipikus eszköztárának feltérképezése. Saját médiafogyasztói élmények alapján rokon műfajok rendszerének felvázolása, az egyes filmműfajokhoz jellegzetes példák gyűjtése (pl.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> műfajok rendszere; archetípus, stílusirányzatok története; nézőpont, elbeszélői pozíció; az irodalom határterületei: a szórakoztató irodalom műfajai (krimi,</p>	

<p>interneten fellelhető trailerek letöltése révén), a hozott szövegrészletek önálló elemző bemutatása (pl. rövid prezentáció keretében).</p> <p>Önállóan gyűjtött mozgóképi példák bemutatása annak érzékeltetésére, hogyan keverednek a műfaji jegyek egyes posztmodern filmalkotásokban, illetve kortárs magyar filmekben.</p> <p>A sztárfogalom kialakulása és módosulása. Sztárjelenség a filmen és a médiában: ismert filmszereplő és médiaszemélyiség image-ének elemzése, a háttérben fellelhető archetípusok meghatározása.</p> <p>Filmalkotások, esetleg szemelvények megtekintése a szerzői film történetéből. A legfontosabb korstílusok (német expresszionizmus, francia avantgárd, szovjet avantgárd, olasz neorealizmus, francia és cseh új hullám, német új film) jellegzetes példái alapján a szerzői film sajátosságainak felismerése, elemző és értékelő megfigyelések megfogalmazása (pl. vita keretében).</p> <p>Önálló anyaggyűjtés a film stílustörténetének témájából, irányzatok, filmalkotói életművek, fontos alkotások értelmező bemutatása pl. kiselőadás formájában. A magyar filmművészet értékeinek megismerését elősegítendő feldolgozásra javasolhatók például a következő jelenségek, csoportok és szerzők:</p> <ul style="list-style-type: none"> – parabola a magyar filmművészetben, a cenzúra filmjei, magyar dokumentumfilmek; – Budapesti Iskola, a magyar új hullám; – Makk Károly, Fábri Zoltán, Huszárik Zoltán, Szabó István, Jancsó Miklós, Bódy Gábor, Jeles András, Tarr Béla. 	<p>kalandregény, szerelmesregény stb.)</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: a globalizálódó világ és Magyarország – a tömegkultúra.</i></p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kultúra és tömegkultúra, műfajfilm, műfajkeveredés, posztmodern, szerzői film, kézijegy, archetípus, sztár, hős.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>A média társadalmi szerepe, használata Tömegkommunikáció, nyilvánosság, hálózati kommunikáció</p>	<p>Órakeret 5 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A kommunikáció általános modellje; nyomtatott és online újságok, sajtóműfajok, a kommunikáció történetének alapfordulatai (írás, nyomtatás, távközlés, képrögzítés, hálózati és mobilkommunikáció).</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A tömegkommunikációt és a mediatizált nyilvánosságot jellemző tények, modellek megismerése. A nyilvánosság átalakulása: a folyamat főbb jellemzőinek végigkövetése, saját környezetben azok felismerése. A hálózati kommunikáció hatása a nyilvánosságra: fogyasztói tapasztalatok általánosítása a média közösségszervező funkcióval kapcsolatosan.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>

<p>Bevezetés azokba a kultúraelméleti kérdésekbe (pl. elemző tanulmányok közös olvasása és értelmezése útján), amelyeket az audiovizuális távközlési rendszerek rohamos térhódítása és a társadalmi nyilvánosságra gyakorolt átalakító hatásuk vet fel (pl. kommunikációs terek, intézmények, időbeosztás, életmód, tudás, értékrend megváltozása).</p> <p>A fontos tömegkommunikációs modellek (transzmissziós, rituális, propaganda-reklám, befogadási modell) működésének szemléltetése önállóan gyűjtött médiapéldák alapján (pl. rövid szóbeli vagy írásbeli beszámoló, esettanulmány formájában).</p> <p>Saját tapasztalatok alapján (pl. kortársak médiahasználati szokásainak felmérése révén, különös tekintettel a közösségi oldalak használatára) kérdésfeltevés és válaszlehetőségek találása azzal kapcsolatosan, hogy miképp változik az egyén és a közösségek viszonya az információs társadalomban, hogyan hat az online életforma a személyiség fejlődésére és a társas kapcsolatokra, a civil társadalom önszerveződésére, a tanulásra, a munkavégzésre, valamint a szabadidő eltöltésére.</p> <p>Önállóan gyűjtött példák alapján reflektálás a magánélet és a közélet határainak változására (pl. lokális, országos és globális hatókörű online fórumokon megfigyelve egy adott téma megjelenését, a felhasználók reakciójának összevetésével).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> tömegkommunikáció, sajtóműfajok.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a polgári nyilvánosság megszületése.</p> <p><i>Informatika:</i> hálózatok, web 2, közösségi oldalak használata, e-szolgáltatások biztonságos igénybe vétele.</p> <p><i>Etika:</i> korunk kihívásai – a felelősség új dimenziói a globalizáció korában.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kommunikáció; közvetett/közvetlen, egyirányú/kétirányú, nonverbális/verbális/képi. Tömegkommunikációs modell; lokális/globalis nyilvánosság.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>A média társadalmi szerepe, használata Az új média formái és szövegépítkezési sajátosságai</p>	<p>Órakeret 6 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Szövegtípusok az új médiában, valós és virtuális tér, interaktivitás, online önreprezentáció, a hálózati kommunikáció hatása az életmódra, biztonságos internethasználat.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az internetes szövegépítkezés sajátosságainak megismerése, blogok, közösségi oldalak stb. tartalmának elemzése, online médiaszövegek készítése. Részvétel a lokális nyilvánosságban.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>A mindennapi kommunikáció formái (chat, SMS, e-mail, fórum) és nyelvi sajátosságaik (pl. szókincs, szavak alakváltozatai, mondatszerkesztés, az érzelemkifejezés eszközei) tudatosítása saját szövegalkotási gyakorlat révén (pl. adott téma megjelenítése több formában).</p> <p>Nem lineárisan felépülő szövegek elemzése, saját hipertext létrehozása (pl. rövid novella átalakítása többszintű, sokféleképp bejárható, linkekkel működő szöveggé).</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a szövegek jelentésbeli és nyelvtani kapcsolóelemei, a szövegszerkesztés lépései.</p>

<p>Az interaktivitás különböző változatainak (navigációs, működési, alkalmazkodó interaktivitás) megtapasztalása. Eltérő interaktivitási stratégiával létrehozott médiaszövegek összevetése.</p> <p>Identitások megjelenítése a virtuális térben: saját önreprezentáció eszköztárának (pl. Facebook-adatlapok információinak) elemzése.</p> <p>Önálló image-alkotás (pl. filmszereplő adatlapjának elkészítése révén), az etikus magatartási normák figyelembevételével, a magánszféra védelmének, az információs önrendelkezés jogának tudatosításával.</p> <p>Aktuális témáról online publikálható szöveg (cikk, blogbejegyzés, fórumhozzászólás stb.) megalkotása az iskolai (vagy egyéb lokális közösségi) honlap számára. A befogadók reakcióinak követése, értelmezése (pl. rövid beszámolóban vagy statisztika segítségével).</p> <p>Választott számítógépes játék elemző bemutatása (pl. prezentáció keretében) az eddig elsajátított szempontok szerint: cselekményvezetés, szereplők rendszere és a felkínált identitások, megformáltság (képi világ, hangeffektusok), az interaktivitás lehetőségei.</p>	<p><i>Informatika:</i> digitális tartalmak létrehozása, online publikációja; szerzői jogok, adatvédelem, adatkezelés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Az ipari forradalom hatásai; a polgári nyilvánosság. A tudományos-technológiai fejlődés hatásai a gazdaságra, társadalomra és kultúrára; a tudás fogalmának átalakulása az információs társadalomban.</p> <p><i>Földrajz:</i> az egyén társadalmi szerepvállalása; helyi szerveződések, regionális és nemzetközi összefogás a fenntarthatóság eléréséért; környezet-tudatosság: a közösségi média szerepe a környezetvédelemben.</p> <p><i>Etika:</i> korunk kihívásai – a felelősség új dimenziói a globalizáció korában.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Multimédia, hipertext, interaktivitás, virtuális identitás.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>A média társadalmi szerepe, használata Médiaipar, médiafogyasztás és -befogadás</p>	<p>Órakeret 4 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Kereskedelmi, közszolgálati és nonprofit média, alkotói szándék, célcsoport, közönség mint vevő és áru, médiafogyasztási szokások, médiafüggőség.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A médiaipar működésének megismerése, médiajelenségekről szóló elemzés értelmezése, önálló kérdések és vélemény megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A kritikai gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Tulajdonviszonyok a médiában: a közszolgálatosság problémájának megértése szakirodalmi szövegek feldolgozása (olvasás, lényegkiemelés, tartalmi kivonat készítése) révén.</p> <p>A nézettség- és fogyasztásvédelmi stratégiák (pl. a műsoridő elosztása, sorozatelv) megfigyelése egy kereskedelmi tévécsatorna műsorrendjének segítségével. A műsorrend által közvetített kulturális mintázatok körülírása, következtetés azok társadalmi hatásaira a csatorna kínálatának (pl. az egyes műsortípusok gyakorisága) elemzése révén.</p> <p>A reklám hatásmechanizmusának elemzése változatos példák segítségével, kitalált termék reklámjának tervezése és elkészítése különböző médiumok (pl. újság, óriásplakát, televízió, rádió) számára.</p> <p>Az infotainment (a tájékoztató és szórakoztató funkciót párhuzamosan megvalósító műsortípus) jelenségének tudatosítása rövid, aktuális médiaszövegek narratív szerkezetének (központi probléma és a felvezetés lépései) és eszköztárának (mozgóképi formanyelv, kommentárok, zene) leírásával.</p> <p>Néhány választott befogadélmélet (pl. lövedékelmélet, kétlépcsős hatás elmélete, szelektív észlelés elmélete, kultivációs elmélet, napirendelmélet, használat és kielégülés modellje) feldolgozása szakirodalmi részletek közös olvasásával. Reflektálás a kérdéskör időbeli fejlődésére és a megközelítések egymáshoz való viszonyára.</p> <p>A közönségkutatás főbb szempontjainak tudatosítása: a közönség mint állampolgár, fogyasztó, társadalmi nem képviselője, globális és lokális közösségek tagja stb.</p> <p>Önálló esettanulmány készítése a médiahasználat és -hatás tárgykörében. Érvek gyűjtése a feltevések mellett és ellen. A szerzett ismereteken alapuló, érvekkel és önállóan gyűjtött példákkal alátámasztott vita a média társadalmi szerepéről, a médiabefolyásolásról, médiahasználattal kapcsolatos függőségekről vagy a hatalom és a média viszonyáról.</p>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> A modern tömegkommunikáció kialakulása és társadalmi hatásai.</p> <p>Helyi társadalom, civil társadalom, önkéntesség.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> tömegkommunikáció, reklám; a befogadó szerepe a jelentésteremtésben, befogadói stratégiák.</p> <p><i>Földrajz:</i> globális kihívások, tudatos fogyasztói magatartás; környezettudatosság; a társadalmi célú reklámok.</p> <p><i>Matematika:</i> megismerés, gondolkodás; adatgyűjtés, adatok rendezése, adatábrázolás, adatok értelmezése; statisztikai gondolkodás, alapvető statisztikai fogalmak.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kereskedelmi/közszolgálati/nonprofit média; közönség: vevő és áru; műsoridő, műsorrend, sorozatelv, infotainment.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A média társadalmi szerepe, használata Médiareprezentáció, valóságosság és hitelesség	Órakeret 4 óra

Előzetes tudás	Médiaszövegek fikciós illetve dokumentumjellege, sztereotípiák, reprezentáció, tematizáció, valóságábrázolás, hitelesség, hír.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hitelesség igényével fellépő mediaszövegek megalkotottságának tudatosítása. Azonos események eltérő médiareprezentációinak összevetése, eltérésük értelmezése. Sztereotípiák és konvenciók azonosítása a mediaszövegekben, saját értékelő viszony kialakítása ezekkel kapcsolatban.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Társadalmi csoportok (pl. bizonyos foglalkozást űzők, nők/férfiak, korcsoportok, kisebbségi csoportok) és közéleti események megjelenítése a médiában. A reprezentációs stratégia sajátosságainak narratív és formanyelvi elemzés révén történő leírása, a felismert sztereotípiák kiemelése, értelmezése.</p> <p>A hír megalkotottságának tudatosítása változatos mediaszövegek elemzése révén: az információ hírértékének kiemelése, a hírek formai sajátosságainak leírása (pl. montázshatások, kommentár, tabloidizáció) és a belőlük adódó értelmezési lehetőségek összevetése rövid szóbeli beszámoló keretében. Információforrások szűrési szempontjainak elsajátítása, gyakorlása.</p> <p>Fiktív információ hírként való megformálásának kreatív gyakorlata: tartalomtervezés, értéktulajdonítás, az értékelést hordozó formai elemek kiemelése, az adott tartalomnak megfelelő szabad hozzáférésű képek és videók keresése a világhálón, kommentár megírása és a hangfelvétel elkészítése, a kép és a hang összeillesztése.</p> <p>Esettanulmány készítése arról, hogyan kerül egy aktuális esemény napirendre, majd néhány héten át tartó folyamatos előforduláskövetés révén annak megfigyelése, milyen eszközökkel és formákban tartja a média napirenden az adott eseményt.</p> <p>A dokumentarizmus jelensége: a dokumentumfilmzés klasszikus példáin bemutatni a reprodukciós és ábrázoló törekvések együttes jelenlétét. Egy áldokumentumfilm megtekintése, a megtévesztő jegyek (pl. részletgazdagság, verbális és vizuális forrásokra való hivatkozás) és az áruló jegyek (pl. ironia, túlzás) kiemelése közös szóbeli elemzés keretében. A környezettudatosságra nevelés érdekében ajánlottak környezeti kérdésekkel foglalkozó valódi (pl. Kellemetlen igazság) vagy áldokumentumfilmek (pl. A hülyeség kora, Olajfalók) elemzése.</p> <p>Érvelő kisesszé írása a valóságtelevízió sikerének lehetséges társadalmi háttéréről.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> saját műfajok (hír, kommentár, tudósítás, riport); a szóbeli történetmesélés (anekdota, adoma) szerkezete, értékelő elemei.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> források hitelessége, forráselemzés, információgyűjtés és rendezés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a tapasztalati és a reprezentált valóság viszonya.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Reprezentáció, hírérték, tabloidizáció, dokumentarizmus, valóságtelevízió, áldokumentumfilm.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A média társadalmi szerepe, használata Médiaetika, médiaszabályozás	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Norma/normaszegés a médiában, médiaetika, alkotók és felhasználók felelőssége, egyének és közösségek jogai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyilvános megszólalás szabadságának és felelősségének tudatosítása. Állásfoglalás a médiában fellelhető normákkal és esetleges normasértésekkel kapcsolatban. A média etikai környezetének és jogi szabályozásának megértése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Vélemények megismerése (pl. elemzések, reflexiók olvasása, a háttérükben megjelenő normarendszer tudatosítása) és saját viszonyulás kialakítása az újságírói etika, a hiteles médiaszemélyiség és az intézményi etika kérdéskörében.</p> <p>A tartalomszabályozás a médiatörvényben: a törvény főbb tartalomszabályozó törekvéseinek kiemelése szakirodalmi szövegek kivonatos összefoglalása segítségével. A korosztályos ajánlások rendszerének megértése, az egyes korosztályoknak ajánlható filmek és televíziós műsorok tartalmi és formai jellemzőinek összegyűjtése.</p> <p>Annak a kérdésnek disputa formában való megvitatása, hogy miért van kiemelt jelentősége egy adott ország médiatörvényének a nyilvánosság- és demokrácia-felfogás szempontjából. (Kitérve olyan kulcskérdésekre, mint pl.: szerzői jogok, nemzetközi és nemzeti jog hatálya, gyermekvédelem, szankcionálás, értéktámogatás, tulajdonkoncentráció.)</p> <p>Véleményformálás a normaszegések (pl. rasszizmus, öncélú szexualitás, erőszak) reprezentációjáról változatos mediaszövegek elemzésének útján.</p> <p>A művekben, műsorokban megjelenő konfliktusok és megoldási módok kritikai elemzésén alapuló szövegalkotási gyakorlatok.</p> <p>Érvekkel és példákkal alátámasztott vita az erkölcsi és jogi normák alkalmazásáról a médiában, a saját tartalmak közzétételének etikai háttéréről, a médiára vonatkozó szabályozás elveinek és gyakorlatának főbb kérdéseiről, különös tekintettel a hálózati kommunikáció szabályozási problémáira.</p> <p>Az e-szolgáltatások (pl.: e-kereskedelem, e-bankolás, e-igazgatás) igénybevétele a szerzői és személyiségi jogi normák ismeretében.</p>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> polgári szabadságjogok; cenzúra; globalizáció; az európai polgárok alapvető jogai, állampolgári jogok és kötelességek.</p> <p><i>Etika:</i> az erkölcsi szabályok természete, párbeszéd, vita, kétely, értékkonfliktus; egyén és közösség – a szabad véleménynyilvánítás joga; visszaélés a szólásszabadsággal.</p> <p><i>Informatika:</i> információs szabadság, szerzői jogok, adatvédelem, adatkezelés.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Újságírói/intézményi etika, hitelesség, tartalomszabályozás, médiatörvény, normaszegés, médiaerőszak.	

Gimnáziumok 11-12. osztályaiban a	A tanuló – képes mozgóképi szövegek értő befogadására; ismeri a mozgókép formanyelvének alapvető eszköztárát, érzékeli ezek hatását az
---	---

<p>mozgóképkultúra és médiaoktatás várt eredményei</p>	<p>értelmezés folyamatára, valamint képes ezeknek az eszközöknek alapszintű alkalmazására saját szövegalkotásában is.</p> <ul style="list-style-type: none"> – rövid mozgóképi szövegek tervezése és kivitelezése révén szert tesz a mozgóképi szövegalkotás elemi tapasztalataira, érti a különféle mozgóképi szövegtípusok eltérő működési elvét, s tud azok széles spektrumával kreatív befogadói viszonyt létrehozni. – ismereteket szerez a filmkultúra területéről: érti a szerzői kultúra és a tömegkultúra eltérő működését; felismeri az elterjedtebb filmműfajok jegyeit; különbséget tud tenni a különböző stílusirányzatokhoz tartozó alkotások között. – ismeri a modern tömegkommunikáció fő működési elveit, jellemző vonásait, érti, milyen társadalmi és kulturális következményekkel járnak a kommunikációs rendszerben bekövetkező változások, ezek hatásait saját környezetében is észreveszi. – értelmezni tudja a valóság és a média által a valóságról kialakított kép viszonyát, ismeri a reprezentáció fogalmát, és rendelkezik a médiatudatosság képességével (azaz képes tudatos választásra és kritikai megközelítésre). – érti a hálózati kommunikáció működését, képes abban felelősen részt venni, ismeri és megfelelően használja annak alapvető szövegtípusait. – ismeretekkel rendelkezik a médiaetika és a médiaszabályozás főbb kérdéseit illetően, saját álláspontot tud megfogalmazni azokkal kapcsolatban.
---	---